

Z kroniki Instytutu Zachodniego

Zjazd socjologów. W dniach od 16 do 20 grudnia 1969 r. odbywał się w Poznaniu IV Ogólnopolski Zjazd Socjologów nt. *Teoria i badania socjologiczne a praktyka społeczna*. W pracach przygotowawczych i w przeprowadzeniu Zjazdu uczestniczyli aktywnie pracownicy Instytutu Zachodniego: dyrektor IZ — prof. dr W. Markiewicz był przewodniczącym, a doc. dr A. Kwilecki — sekretarzem Komitetu Organizacyjnego Zjazdu.

Udział dyrektora IZ w konferencji w Moskwie. W dniach od 19 do 23 stycznia 1970 r. odbyła się w Moskwie międzynarodowa konferencja naukowa nt. *Wzrost roli marksizmu-leninizmu we współczesnej epoce i krytyka antykomunizmu*. W konferencji, której organizatorem była Akademia Nauk ZSRR, wzięli udział uczeni i działacze polityczni z Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, Polski, Rumunii, Węgier i Związku Radzieckiego oraz z niektórych krajów kapitalistycznych. W skład 10-osobowej delegacji polskiej, której przewodniczyli: Andrzej Werblan — kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KC PZPR i prof. dr Kazimierz Secomski — zca sekretarza naukowego PAN, wchodził dyrektor Instytutu Zachodniego prof. dr Władysław Markiewicz. Był on współprzewodniczącym Sekcji IV, zajmującej się krytyką filozoficzno-socjologicznych podstaw antykomunizmu, na której wygłosił referat o koncepcjach filozoficznych i socjologicznych współczesnego antykomunizmu.

Pobyt w Kanadzie. Kierownik Zakładu Socjologii IZ, doc. dr Zygmunt Dulczewski, odwiedził (wrzesień-listopad 1969) liczne ośrodki polonijne w Kanadzie oraz nawiązał kontakty z kilkoma zakładami naukowymi prowadzącymi badania nad problematyką migracyjną.

Na spotkaniach z działaczami polonijnymi w Kanadzie omawiał działalność naukową Instytutu Zachodniego i wyniki badań socjologicznych na polskich Ziemiach Zachodnich (wygłosił m. in. odczyt w Klubie Polskich Ziem Zachodnich w Montrealu). W kanadyjskiej prasie polonijnej opublikował serię artykułów o procesach integracyjnych i problematyce młodego pokolenia Ziem Zachodnich. Zapoznał się ponadto z działalnością Polsko-Amerykańskiego Instytutu Naukowego — Oddział w Montrealu i Polsko-Kanadyjskiego Instytutu Badawczego z siedzibą w Toronto.

Na życzenie grupy działaczy polonijnych, doc. dr Dulczewski przeprowadził rekonesans socjologiczny w miejscowości Barry's Bay, Ont., zamieszkałej przez mówiących po kaszubsku byłych polskich emigrantów, osiedlonych w Kanadzie od przeszło stu lat. Rekonesans miał za zadanie zorientowanie się co do możliwości i celowości zorganizowania w tym terenie systematycznych badań socjologicznych. Na Wydziale Socjologicznym *University of Toronto* doc. Dulczewski przedstawił ponadto opracowany przez siebie program badań socjologicznych obejmujący wszystkie grupy imigrantów kanadyjskich.

Korzystając z zaproszenia dziekana Wydziału Historycznego na Uniwersytecie *State University College* w Buffalo — USA, prof. dra W. Drzewienieckiego, docent Dulczewski odbył w tamtejszym ośrodku naukowym szereg konsultacji poświęconych organizacji badań socjologicznych nad środowiskiem polonijnym w Buffalo. Uczestnik konsultacji, pracownik naukowy *State University College* Eleonora Korzeniowska podjęła się napisania dysertacji doktorskiej o emigrantach polskich w Buffalo. Pracę tę zamierza przedstawić i obronić w Instytucie Socjologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Pobyty wicedyrektora IZ w NRD.

W dniach od 14 I do 25 I 1970 r. przebywał w NRD wicedyrektor Instytutu Zachodniego dr Janusz Rachocki. Odbił on rozmowy z kierownictwem *Deutsches Institut für Zeitgeschichte* w Berlinie, w wyniku których postanowiono rozszerzyć dotychczasową wymianę osobową między Instytutem Zachodnim a *DIfZ*, nawiązując do pomyślnych rezultatów dotychczasowej współpracy.

Następnie dr Rachocki przebywał w Lipsku na zaproszenie nowo utworzonego przy tamtejszym Uniwersytecie im. Karola Marksa Instytutu Spraw Międzynarodowych i Zachodniemieckich (*Institut für Internationale u. Westdeutsche Fragen*).

Dr Rachocki wygłosił w wyżej wymienionym Instytucie wykład nt. zagadnień metodologicznych w badaniach nad problemami socjalno-prawnymi w NRF

oraz odbył z zespołem Instytutu dyskusję na temat metod interdyscyplinarnej, zespołowej pracy badawczej.

Podpisano również porozumienie o współpracy i wymianie pracowników na rok 1970 między Instytutem Zachodnim i obu placówkami naukowymi NRD.

W dniach od 15 XII do 20 XII 1969 r. przebywał służbowo w *Deutsches Wirtschaftsinstitut* w Berlinie pracownik naukowy Zakładu Ekonomicznego IZ mgr Jerzy Bartosik.

Wizyty gości zagranicznych w IZ

W dniach od 5 XII do 9 XII 1969 r. przebywała w IZ dr Kama Kozłowa z Instytutu Mirowej Ekonomiki i Międzynarodowych Odnoszeni w Moskwie. Odbyła ona rozmowy z dyrekcją IZ, w Zakładzie Nauk Ekonomicznych IZ oraz w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu.

WIELKI KONKURS NA PAMIĘTNIKI MIESZKAŃCÓW ZIEM ZACHODNICH POD PROTEKTORATEM PREMIERA JÓZEFA CYRANKIEWICZA

Minęło ćwierć wieku od powrotu Ziem Zachodnich i Północnych do Macierzy. Chcemy uzyskać aktualny dokumentalny obraz życia, pracy, przemyśleń i dążeń mieszkańców tych ziem. Nikt inny nie potrafi stworzyć takiego wizerunku, jeśli nie uczynią tego dzisiejsi prawowici gospodarze piastowskiego dziedzictwa: Opolszczyzny, Dolnego Śląska, Ziemi Lubuskiej, Ziemi Szczecińskiej i Koszalińskiej, Pomorza Gdańskiego, Warmii i Mazur. Pisanie pamiętników ma już na Ziemiach Zachodnich piękną i bogatą tradycję. Najbardziej wymownym wyrazem tej tradycji są „Pamiętniki osadników Ziem Odzyskanych” (konkurs z 1956 r.) i „Młode pokolenie Ziem Zachodnich” (1966 r.). To o pamiętnikach młodego pokolenia Premier Józef Cyrankiewicz wypowiedział we Wrocławiu słowa oceniające wartość wszystkich pamiętników z tych ziem: „Te wypowiedzi, to najbardziej autentyczny dokument polskości tych ziem. Nasz tytuł do granicy na Odrze i Nysie”.

Celem obecnego konkursu — rozpisowanego przez Instytut Zachodni w Poznaniu wraz z Towarzystwem Rozwoju Ziem Zachodnich i Towarzystwem Przyjaciół Pamiętnikarstwa — jest zebranie dokumentalnych wypowiedzi pamiętnikarskich od przedstawicieli wszystkich odłamów mieszkańców tych ziem w nowym okresie historycznym. Serdecznie zapraszamy do udziału w konkursie mieszkańców miast i wsi — kobiety, mężczyźni i młodzież ze środowisk autochtonów, repatriantów, osadników, reemigrantów. Najbardziej zależy nam na szczerym i szczegółowym przedstawieniu życia własnego, rodziny i środowiska w okresie po październiku 1956 r. — czyli w latach, których nie mogły już objąć pamiętniki z poprzedniego konkursu. Prosimy także o przedstawienie planów, przemyśleń, dążeń i marzeń dotyczących życia własnego oraz najmłodszego pokolenia.

Nie określamy objętości pamiętników, z praktyki jednak wiadomo, że najwartościowsze są prace o objętości nie mniejszej niż 20 stron maszynopisu. Można dostarczyć również prace w rękopisie, byle by były bardzo czytelne.